

KARYS IR ISTORIKAS

Petras Juknevičius

Neleistinai užmirštų krašto įžymių žmonių tarpe yra ir generalinio štabo pulkininkas Povilas Žilys.

Būsimasis karininkas gimė 1897 m. gegužės 1 d. Ažagų kaime (Panevėžio seniūnija). Pirmojo pasaulinio karo metais jis mokėsi Panevėžio gimnazijoje. Kai 1919 m. bolševikai užėmė Panevėžį, P.Žilys su keliais mokslo draugais prasiveržė per frontą į Kauną. Ten jis dirbo Krašto apsaugos ministerijoje. Vieneriems metams P.Žilys buvo pasitraukęs iš karinės tarnybos gimnazijai baigti. Po to įstojo į Karo mokyklą. Ją baigė 1921 m. Kurį laiką tarnavo kavalerijos pulke. Neužilgo Povilas Žilys baigė Aukštuosius karininkų kursus. Veiklą ir talentingą karininką netruko pastebėti vadovybė: jis pasiunčiamas į užsienį tobulinti karinių žinių. Po trejų metų,

-11-

1931-aisiais į Lietuvą iš Belgijos Karališkosios karo akademijos P.Žilys grįžo su generalinio štabo karininko diplomu.

P.Žilys buvo kavalerijos štabo viršininkas, nuo 1936 m. - 2-ojo ulonų pulko, o nuo 1937 m. - 3-jo dragūnų pulko vadas. Lygiagrečiai jis dirbo pedagoginį darbą: dėstė karo mokykloje, Vytauto Didžiojo aukštuosiuose kursuose, vėliau - Aukštojoje karo mokykloje. Su 3-uoju dragūnų pulku 1939 metų rudenį P.Žilys įžengė į Vilnių. 1940 m. bolševikai generalinio štabo pulkininką Povilą Žilį atleido iš karinės tarnybos.

1944 m. jis pasitraukė į Vokietiją, o 1949 m. emigravo į JAV. Apsigyvenęs Čikagoje, jis penkerius metus vadovavo Lietuvių bendruomenės Marketparko apylinkei, dirbo Balfe, dalyvavo Lietuvos karo istorijos komisijoje. 1967 m. P.Žilys įstojo į Lietuvių istorijos draugiją. Pulkininkas mirė 1968 m. spalio 26 d.

Gyvendamas emigracijoje, P.Žilys bendradarbiavo „Dirvoje“, „Naujienose“, „Karyje“. 1963 m. Čikagoje išleistoje knygoje „Panevėžys“ yra 8 P.Žilio straipsniai. Žymiausias jo darbas - istorinė knyga „Suomių - sovietų karas 1939-1940“, išleista 1967 m. Bruklina. Fotografuotu būdu knyga 1991 m. išleista Lietuvoje.